

3de VERGADERING. — 30 APRIL 1889.

Mededeeling van ingekomen stukken.

3de VERGADERING.

VERGADERING VAN DINSDAG 30 APRIL 1889.

(GEOPEND TE 3 UREN.)

Ingekomen: 1°. berichten van leden, verhinderd de vergadering bij te wonen; 2°. Koninklijke besluiten. — Rede van den Minister van Binnenlandsche Zaken. — Trekking van de afdeelingen.

Voorzitter: de heer **Schimmelpenninck van der Oye**.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 117 leden, te weten de heeren:

Van Naamen van Eemnes, Dijkmeester, Van Velzen, Van Kerkwijk, De Savornin Lohman, Oppedijk, Clercx, Geertsema, Mees, Verniers van der Loeff, De Vries, Fabius, E. Cremers, Hintzen, Tak van Poortvliet, Van Asch van Wijck, Bool, Donner, Van der Kaay, G. Van Dedem, Bahlmann, Van Bylandt, Van Alphen, Van der Borch van Verwolde, Veegens, Gildemeester, Seyffardt, Brantsen van de Zijp, Van Wassenaer, Bevers, Reekers, Van Gijn, Visser van Hazerswoude, J. Schimmelpenninck van der Oye, Boreel van Hogelanden, Zaaier, Kerdijk, Hartogh, Okma, Gleichman, W. Van Dedem, Van Kempen, W. Cremers, Schimmelpenninck van Nijenhuis, Heldt, Kolkman, A. Van Dedem, Huber, Borret, Goeman Borgesius, Levyssohn Norman, Mackay, Röell, Land, Brantsen, Rutgers van Rozenburg, Roijaards van den Ham, Ruland, Rooseboom, De Meijier, Van Löben Sels, Haffmans, Lief tinck, Van der Schrieck, Seret, Smidt, Harte, Brouwers, Pyls, Walter, De Ram, Van Nispen, Van der Feltz, Blussé, Muller, Huydecoper van Maarsseveen, Thooft, Breuning, Blijdenstein, Van Swinderen, Van Gennep, Van Roijen, Van der Breggen, Vening Meinesz, Melvil van Lynden, Van Lier, Donker, Van Nagell van Ampsen, Van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Van Zuylen van Nyevelt, Six, Magnée, Alberda van Ekenstein, De Vos van Steenwijk, Welt, Van Tienhoven, Pijnappel, Bultman, De Bruyn, Goekoop, Viruly, Franssen van de Putte, Stork, Wertheim, Coenen, Smitz, Van der Goes van Dirxland, Henri Smits, Engelberts, Smits van Oijen, Beelaerts van Blokland, Kappeyne van de Coppello, Vlieland Heij, Verheijen, Hengst en Insinger;

en al de heeren Ministers.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De **Voorzitter**: Ik heb de eer mede te deelen:

dat aan de besluiten in de vorige vergadering genomen door mij zonder resumtie is gevolg gegeven;

dat zijn ingekomen berichten van de volgeude leden dat

zij verhinderd zijn de vergadering bij te wonen: de heer Van Welderen Rengers, wegens verblijf buitenslands door ziekte van een zijner kinderen; de heer Moolenburgh ten gevolge van ambtsbezigheden; de heer Mutsaers uithoofde van familieomstandigheden; de heer Prins wegens ongesteldheid; de heer Schaepman wegens ernstige bezigheden elders; de heer Michiels van Verduynen door vertrek naar buitenslands tot herstel van gezondheid; en de heeren Cremer, Regout en Smeenge zonder opgave van redenen.

De **Voorzitter** laat door den griffier van de Eerste Kamer voorlezen de volgende Koninklijke besluiten:

een van 25 April n°. 6, luidende:

»IN NAAM VAN ZIJNE MAJESTEIT WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

De Raad van State, krachtens art. 45, 2°. der Grondwet, waarnemende het Koninklijk gezag;

Gezien de voordracht van den Raad van Ministers van 24 April 1889, lit. E;

Gelet op de artt. 37, 38 en art. 45, 6de en 7de lid, van de Grondwet;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. te bepalen dat door de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie, in eene openbare vereenigde vergadering der Staten-Generaal, zal worden aangeboden een ontwerp van wet tot benoeming van eene Regentes van het Koninkrijk, zoolang het in het eerste lid van art. 38 der Grondwet omschreven geval niet heeft opgehouden te bestaan;

2°. de leden der beide Kamers uit te noodigen zich op Dinsdag 30 April 1889, te 3 uren, ter behandeling van genoemd wetsontwerp in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te vereenigen.

Afschrift van dit besluit zal worden gezonden aan den Raad van Ministers, aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie en aan de beide Kamers der Staten-Generaal

's Gravenhage, den 25sten April 1889.

De Vice-President van den Raad van State,
VAN REENEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

MACKAY.

De Minister van Justitie,
RUYS VAN BEERENBROEK."

een van 29 April 1889 n°. 13, luidende:

»IN NAAM VAN ZIJNE MAJESTEIT WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

De Raad van State, krachtens art. 45 2°, der Grondwet, waarnemende het Koninklijk gezag;

Gezien de voordracht van den Raad van Ministers van 29 April 1889;

Gelet op art. 47 van de Grondwet;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. met wijziging van het Koninklijk besluit van

25 April 1889, n°. 6, te bepalen, dat, alvorens het ontwerp van wet tot benoeming van eene Regentes van het Koninkrijk, in de bij dat besluit bedoelde Vereenigde Vergadering der Staten-Generaal wordt aangeboden, aan die Hooge Vergadering zal worden voorgesteld een besluit te nemen, waarbij wordt verklaard dat het in art. 38 van de Grondwet omschreven geval heeft opgehouden te bestaan;

2°. de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie te machtigen evenbedoeld voorstel aan de Vereenigde Vergadering der Staten-Generaal aan te bieden.

Afschrift van dit besluit zal worden gezonden aan den Raad van Ministers, aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie en aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

's Gravenhage, den 29sten April 1889.

De Vice-President van den Raad van State,
VAN REENEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
MACKAY.

De Minister van Justitie,
RUYSS VAN BEERENBROEK."

Deze besluiten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **Voorzitter**: Ik geef het woord aan Zijne Excellentie den heer Minister van Binnenlandsche Zaken.

De heer **Mackay**, Minister van Binnenlandsche Zaken:
MIJNE HEEREN!

Toen op 3 April jl. door Uwe Vergadering het besluit werd genomen dat het in art. 38, 1ste lid, van de Grondwet omschreven geval aanwezig was, liet het zich niet aanzien dat spoedig eenige beterschap te verwachten was in den toestand van Zijne Majesteit den Koning. En toch, reeds eenige dagen later, op 7 April, was er een begin van beterschap waar te nemen en sedert is met den dag de toestand gunstiger geworden. De geneesheeren, van tijd tot tijd geraadpleegd over de vraag, of Zijne Majesteit weer in staat kon geacht worden de Regeering waar te nemen, waren echter van oordeel dat de krachten in ruimer mate moesten terugkeeren, alvorens zij zouden mogen verklaren, dat de Koning weer HoogstDeszelfs gewone werkzaamheden kon hervatten.

Daar inmiddels de termijn binnen welken, ingevolge art. 45 van de Grondwet, een wetsontwerp tot benoeming van een Regent aan de Staten-Generaal behoorde te worden ingediend, ten einde liep, besloot de Raad van State, waarnemende het Koninklijk gezag, daartoe over te gaan, en riep te dien einde de Staten-Generaal in Vereenigde Vergadering tegen heden te zamen.

De Raad van Ministers besloot tevens een nader schrijven te richten tot den consuleerenden hoogleeraar en de geneesheeren des Konings, van den volgende inhoud:

's Gravenhage, 25 April 1889.

Nadat de Vereenigde Vergadering van de Staten-Generaal op 3 April jl. het besluit had genomen dat het in art. 38, 1ste lid, van de Grondwet omschreven geval aanwezig was, heeft de Raad van State het Koninklijk gezag waargenomen. Alsnu moet echter eene wet worden ingediend tot benoeming van een Regent, waartoe de Vereenigde Vergadering der Staten-Generaal is opgeroepen tegen 30 April a. s., te drie uren.

De Raad van Ministers zou gaarne vóór dat tijdstip eene nadere verklaring van de Geneesheeren des Konings en den Consuleerenden Hoogleeraar ontvangen omtrent 's Konings

toestand en daarbij vernemen of zij, niettegenstaande de aanvankelijke beterschap van Zijne Majesteit, van oordeel zijn, dat Zijne Majesteit niet in staat is zelf de Regeering waar te nemen.

De tijdelijke Voorzitter van den Raad van Ministers,

(get.) MACKAY.

waarop op 27 April het volgend antwoord werd ontvangen:

In antwoord op een schrijven van Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 25 April 1889, verklaren wij, consuleerend en behandelende geneesheeren van Zijne Majesteit den Koning, dat de beterschap, die zich op den 7den dezer in den toestand van Zijne Majesteit heeft voorgedaan, sedert dien dag zoodanige vorderingen heeft gemaakt, dat heden aan Zijne Majesteit door ons is verklaard, dat de Koning op dit oogenblik in staat is, HoogstDeszelfs gewone werkzaamheden weder aan te vangen.

Paleis het Loo, 25 April 1889.

(get.) dr. S. S. ROSENSTEIN.

(>) > VINKHUYZEN.

(>) > J. VLAANDEREN Czn.

Aan den Raad van Ministers te 's Gravenhage.

Van deze verklaring, die een lichtstraal mag genoemd worden na de doorleefde sombere dagen, werd terstond kennis gegeven aan den Raad van State, waarnemende het Koninklijk gezag, die, nu uit die pertinente verklaring bleek, dat het in art. 38 der Grondwet omschreven geval had opgehouden te bestaan, geheel in overeenstemming met het advies van den Raad van Ministers, van oordeel was dat niet mocht gedraald worden bij de Staten-Generaal een voorstel in te dienen om zulks, ingevolge art. 47 van de Grondwet, in Vereenigde Vergadering te verklaren.

De bij Koninklijk besluit van 25 April jl. gedane oproeping werd nu, bij besluit van 29 April jl., in zooverre gewijzigd, dat de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie alsnu gemachtigd werden om, alvorens een ontwerp van wet aan te bieden tot de benoeming van eene Regentes van het Koninkrijk, zolang het in het eerste lid van art. 38 der Grondwet omschreven geval niet heeft opgehouden te bestaan, aan de Staten-Generaal voor te stellen een besluit te nemen dat gemeld geval heeft opgehouden te bestaan.

Wij hebben mitsdien de eer, als daartoe gemachtigd door den Raad van State, krachtens art. 45, 2°, van de Grondwet, waarnemende het Koninklijk gezag, voor te stellen dat door de Staten-Generaal in Vereenigde Vergadering bij besluit worde verklaard dat het in art. 38 der Grondwet omschreven geval heeft opgehouden te bestaan.

Het is ons eene ware vreugde dit voorstel bij de Staten-Generaal te mogen aanhangig maken; Gode dankende voor deze ongedachte en onverwachte gunstige wending, waardoor aan onzen geëerbiedigten Vorst de krachten en vermogens zijn hergeven waardoor Zijne Majesteit weder in staat is Zelf de Regeering waar te nemen over het met het Stamhuis van Oranje zoo innig verbonden Nederlandsch volk.

De Regeering vertrouwt dat de Staten-Generaal, wier medewerking noodig is om door het te nemen besluit dit gelukkig oogenblik spoedig te doen aanbreken, met blijdschap en ingenomenheid dit voorstel zullen ontvangen.

Ik meen nog aan de Vergadering mededeeling te moeten doen van een heden middag bij de Regeering ingekomen telegram, luidende:

>De zoo bijzonder gunstige herstelling van Zijne Majesteit den Koning bevestigt zich van dag tot dag meer en meer.

(get.) Doctor VINKHUYZEN."

Trekking der afdeelingen.

De **Voorzitter**: Namens de Vergadering zeg ik den heer Minister van Binnenlandsche Zaken dank voor zijne gewichtige en verblijdende mededeelingen betreffende den gezondheidstoestand van Zijne Majesteit den Koning, die met de grootste belangstelling en voldoening door de Staten-Generaal zijn vernomen.

Ik heb de eer in overweging te geven het Regeeringsvoorstel, dat ten spoedigste gedrukt en aan de leden rondgedeeld zal worden, te verzenden naar de afdeelingen.

De Kamer gaat over tot het *trekken der afdeelingen*.

De uitslag daarvan is dat zullen behooren:

tot de *eerste afdeeling*, de heeren Van Zuylen van Nyevelt, Van der Goes van Dirxland, Kappeyne van de Coppello, Six, Breuning, Magnée, De Ruiter Zylker, Zaaijer, De Vries, Van Asch van Wijck, Geertsema, G. Van Dedem, Dijkmeester, Roijaards van den Ham, Van der Kaay, Hartogh, Reekers, Van der Borch van Verwolde, Van Kempen, Glinderman, Van Nunen en Lambrechts;

tot de *tweede afdeeling*, de heeren Smits van Oijen, Thooft, Muller, Donker, Bultman, Van Swinderen, Van Lier, Schepel, Smidt, Huber, Van Delden, Travaglino, Schaepman, Visser van Hazerswoude, Tak van Poortvliet, De Meijier, Van Berckel, Schimmelpenninck van Nijenhuis, Lucasse, Borret, Ruland en Van Vlijmen;

tot de *derde afdeeling*, de heeren Hengst, Smitz, Henri Smits, Viruly, Van der Breggen, Van Tienhoven, Melvil van Lynden, Stork, Van Roijen, Van Houten, Lieftinck, Bevers, Van Bylandt, Gleichman, De Beaufort, Van Wassenaer, Levysohn Norman, Heemskerk, Van Kerkwijk, Mutsaers en Clercx;

tot de *vierde afdeeling*, de heeren Verheijen, Vlieland Hein, Insinger, Van Eysinga, Regout, Goeman Borgesius, Beelaerts van Blokland, Smeenge, W. Cremers, Rooseboom, Seyffardt, Land, Heldt, Bool, Mees, Viruly Verbrugge, Van Gijn, Walter, Vos de Wael en Haffmans;

tot de *vijfde afdeeling*, de heeren Van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Vening Meinesz, Huydecoper van Maarsseveen, Wertheim, Pijnappel, Van Welderen Rengers, De Vos van Steenwijk, E. Cremers, Van der Feltz, Domela Nieuwenhuis, Brantsen, Van Löben Sels, W. Van Dedem, Kerdijk, Boreel van Hogelanden, Fabius, Goekocp, De Geer van Jutfaas, Michiels van Verduynen, Schreinemacher en Van der Schrieck;

tot de *zesde afdeeling*, de heeren Coenen, Fransen van de Putte, Van Akerlaken, Moolenburgh, Blijdenstein, Welt, Pyls, Oppedijk, Okma, A. Van Dedem, Van Alphen, Kolkman, Röell, Cremer, Rutgers van Rozenburg, Donner, Verniers van der Loeff, Greeve, De Savornin Lohman, Bahlmann en Brouwers;

en tot de *zevende afdeeling*, de heeren De Bruyn, Van Nagell van Ampsen, Van Gennep, Blussé, Prins, Van Nispen, Van Naamen van Eemnes, Alberda van Ekenstein, Veegens, Brantsen van de Zijp, Engelberts, Schimmelpenninck van der Oye, Mackay, Gildemeester, Farncombe Sanders, Van Velzen, Hintzen, Seret, De Ram, Vermeulen en Harte.

De **Voorzitter** nodigt de leden uit zich naar de kamers der afdeelingen te begeven tot het kiezen van hare voorzitters, ondervoorzitters en de leden van de Commissie voor de verzoekschriften.

De vergadering wordt gesloten.

